

מראי מקומות- בבא בתרא ס"ו

למעשה פשוטי כלי עץ טמאים הם מדרבנן, וע' בכסף משנה שם דביאר דדעת הרמב"ם הוא כדעת תוס' אצלנו, דפשוטי כלי עץ מטמאין מדרבנן. ועע"ש ש"כ הכס"מ דס"ל להרמב"ם דלא כל פשוטי עץ טמאים מדרבנן, אלא כגון הלוחות והכסא, וכמו שרמז הרמב"ם שם, משא"כ כלי עץ אחרים, כ' הרמב"ם בפרק ד' דהל' כלים דאינם טמאים כלל, ולא כ' הגדרה ברורה בזה. וע"ע ברמב"ן כאן דכ' דפשוטי כלי עץ דמשמשים האדם ומשמשיו, הרי הם מקבלים טומאה מדאורייתא. אבל אם הם רק משמשין משמשי אדם, ואין משמשין האדם עצמו, הרי אינם טמאים אלא מדרבנן, וזהו במה שמיידי סוגיין.

(ד) **מכלל דשאיבה דאורייתא, והא קיי"ל דרבנן- כ' תוס' דהרשב"ם ור"ת מפרשי דבאמת אם המקוה הוי כולו שאוב, אז הוי פסול דאורייתא, ומהר"י הביא דאפי' כולו שאוב אינו פסול אלא מדרבנן. וכ' תוס' בסופו דלפי ר"ת רק היכא דהי' מקוה חסר, אז פוסלים אותה מים שאובים (מדרבנן), אבל אם כבר יש בה מ' סאה, אז אפי' כל מים שאובין בעולם אין פוסלין אותו (וע' במהרש"א דהוכיח מדברי הרשב"ם דלא ס"ל כן, אלא דאפי' בכה"ג יהי' פסול ברוב שאובין).** וע' ברמב"ן שהביא בשם ר"ת דאם היו שלשה לוגין שאובין שם מעיקרא, אז הוי פסול הוא מן התורה, וכל הפסול מדרבנן הוא רק היכא דהיו מים שאינם שאובין שם מעיקרא, ועכשיו השאובין הם על פני המים (ואין המים שאינם שאובין מ' סאה), אז הוי פסול מדרבנן. וע"ע שם שהביא מהראב"ד דמחלק באו"א, דהיכא דהשאיבה הוא ע"י כלים מאליהן, בלא נשיאת כתף גברא, אז הוי פסול רק מדרבנן, אבל אם מילא אדם בכתף, אז הוי פסול מדאורייתא.

(ה) **שאני התם, דאיכא תורת כלי עליו בתלוש- בביאור הא דאסרו חכמים בחקקו ולבסוף קבעו, כיון דאיכא תורת כלי עליו בתלוש, ע' בנודע ביהודה (יו"ד, תניינא, קמ"ב, אות ח'),**

(א) **מ"ט דר"א, דכתיב ויטבול אותה ביערת הדבש, וכו'- ע' ביד רמה (מ"ג) דכ' דכיון דטעמא דר"א הוא משום דהכתוב גילה דכוורת הוי כקרקע, א"כ י"ל דלא נחלקו אלא בכוורת תלושה, דר"א ס"ל דעכ"ז הוי כקרקע נומשמע דגוה"כ הוא, דלכא"ו אין סברא לומר דאפי' כוורת תלושה יהי' נחשב כקרקע, וק', הא דברי תורה מדברי קבלה לא ילפינן, ואיך הביא חטאת ע"פ מה דכתיב בנביאים, וצ"ע], ורבנן ס"ל דהוי כמטלטלין. אולם בכוורת שהוא מחובר לקרקע, כ' היד רמה דאף רבנן מודו בזה דנחשב כקרקע, "דלא גרע מגבשושית", עכ"פ לענין שבת ופרוזבול וקנין (אבל לענין טומאה, כ' דבזה שפיר י"ל דהוי כמטלטלין).**

(ב) **דף של נחתומין שקבעו בכותל, ר"א מטהר וחכמים מטמאין- ע' בקהלות יעקב (טהרות י"א, ד"ה וראיתי), שהביא מה שהק' ר' אלחנן וסרמן, למה טהור לר"א, נהי דעכשיו מחובר לקרקע, הרי כיון דמעיקרא לא היתה נעשית כדי להתחבר לקרקע (דא"כ יהי' טהור אפי' לרבנן), א"כ קודם שנתחבר לקרקע, ודאי הי' מקבל טומאה. וא"כ, איך נפקע ממנו הדין קבלת טומאה שבו, הרי קיי"ל דאין דין קבלת טומאה פקע בלא שינוי מעשה, ואי"ז שינוי מעשה. והביא הקה"י לתרץ מר' אלחנן דמה דאמרי' דצריך שינוי מעשה כדי להוציאו מדין קבלת טומאה, כל זה הוא רק היכא דרוצה לטהרו משום דעכשיו אינו כלי, אבל אם מה שבא לטהרו הוא משום חיבורו לקרקע, א"כ אין צריך בזה שינוי מעשה, דאפי' אם עדיין כלי הוא, מ"מ הרי כיון שהוא מחובר לקרקע שוב אינו מקבל טומאה (וזהו דלא כמו שכתבנו לעיל בדף ס"ה בשם ר' לייב, ע"ש). ועוד תי' הקה"י דכיון דס"ל לר"א דכל המחובר לקרקע כקרקע הוא, א"כ נמצא דבטל השם מטלטל ועכשיו יש לו שם קרקע, וכל כה"ג שפיר נחשב שינוי מעשה גמור.**

(ג) **ועוד האמר ר' יוסי בן ר' חנינא בדף של מתכת מחלוקת- כ' הרשב"ם דמה דאוקמי' בדף של מתכת דוקא, היינו משום דדף של עץ אינו מקבל טומאה אפי' מדרבנן. אולם שי' הרמב"ם (כלים א', י') הוא דאפי'**

משועבד כמו קרקע. וכ' דמה דסברי רבנן לגבי כוורת דכותבין עליו פרוזבול, אף דפרוזבול ג"כ הוא ענין דרבנן, היינו משום דכוורת אינו מחובר לקרקע כלל, רק דר"א סובר דהוקש ליער, ורבנן לא ס"ל כן. ומה דבית נקנה בכסף ובשטר ובחזקה, אף דקיי"ל כרבנן דתלוש ובסוף חברו דינו כמטלטלין, הביא בשם המגן אברהם (או"ח תרל"ז, ז') דהוי משום אגב, ואע"ג דלא א"ל אגב, כיון דמונחין על הקרקע אי"צ לומר אגב לדעת הרמב"ם. ועוד כ' הקצות דאולי נקנה מדין חצר, דכיון דקונה הקרקע, קונה הבית שעליו מדין חצר.

שהביא מהעצי אלמוגים, שהביא מהט"ז (או"ח קנ"ט, ח') דלפי רבנן דחולקים על ר"א לענין דף, הביאור הוא דאפי' קבעו ולבסוף חקקו הוא כלי מן התורה, אלא דכיון דפסול שאיבה אינו אלא מדרבנן, הקילו רבנן בקבעו ולבסוף חקקו להחשיב לה שיהי' דינו כקרקע. והשיג עליו העצי אלמוגים, וס"ל דקבעו ולבסוף חקקו מן התורה הוי כמחובר, וחקקו ולבסוף קבעו הוי כלי מן התורה, אלא דרבנן גזרו דגם קבעו ולבסוף חקקו יהי' דינו ככלי, אטו חקקו ולבסוף קבעו, רק הקילו כאן משום דכל הפסול שאיבה אינו אלא מדרבנן. וע' בנו"ב שם שכ' לצדד דבאמת מן התורה כל תלוש ולבסוף מחובר נחשב כמחובר, אלא דגזרו תלוש ולבסוף מחובר אטו תלוש ממש, ולענין שאיבה מדרבנן לא גזרו אלא בחקקו ולבסוף קבעו. אלא דחזר הנו"ב מזה, דאם אי' דמן התורה תלוש ולבסוף מחובר מחובר הוא, א"כ איך הכשירו רוב ראשונים שחיטה בדבר שהי' תלוש ולבסוף מחובר, הרי צריך לשחוט דוקא בדבר שתלוש מן הקרקע. אע"כ דמן התורה באמת תלוש הוא, וכ' דזהו בין אם הי' סכין קודם שנתחבר לקרקע או לא, דלא ס"ל כחילוק העצי אלמוגים דמחלק מן התורה בין אם הי' כלי קודם שנתחבר או לא. ולמסקנא, כ' הנו"ב כהט"ז, דבאמת מן התורה כל תלוש ולבסוף מחובר דינו כתלוש, רק דגזרו שיהי' דינו כמחובר לחומרא, ובשאיבה מדרבנן לא גזרו אלא בקבעו ולבסוף חקקו.

(ו) אגבה עישור נכסי אפי' מאצטרוכלי דריחיים- כ' הרשב"ם, דהיינו כר"א דכל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע, וכ' בשם ר' חננאל דכן קיי"ל. וע' בקצות (צ"ה, ג') שהביא דעת העיטור דקיי"ל כרבנן דהמחובר לקרקע לא הוי כקרקע. ומה דגובין מבתים וכדו' בשביל חובות, אע"פ שאינן גובין ממטלטלין אלא מקרקע, ואף דהוי רק תלוש שמחובר לקרקע, דקיי"ל דדינו כמטלטלין, כ' הקצות דאפשר לחלק דין שעבוד מדין שאר דברים, דכיון דלמ"ד שעבודא דאורייתא מטלטלין נמי משתעבדי, ורק מדרבנן מטלטלין לא משתעבדי, א"כ י"ל דבדינים דרבנן מודו חכמים דמחובר לקרקע הרי הוא כמו קרקע, וא"כ שפיר הוי הבית